

بەھاي خۇراكى خورما

خۇرما، ھېشتەنەھى ئاستى شەكرى خۇرما. خورما مەگنسىيۇمى تېدايە كە زەرورە بۇ تەندروستى ئېسىكەكان، ئەمە جگە لەكانزاي ئاسن كە گرنگە بۇ دروستتوبونى خۇرما كە سورەكانى خۇرما. لەگەل ھەمو ئەمانەدا، خورما ھېچ كۆلىستېرۆلى تېدا نېيە. خورما سەرچاويەكى باشە بۇ پۇتاسيۇم كە زۇر گرنگە بۇ گرژبوني ماسولكەكانى لەش و ماسولكەكى دل و كۆئەندامى دەمار لەگەل دابەزاندنى پەستانى خۇرما. خورمانى رېخۇلە، دەمانپارېزىت لە قەبزی، گرنفەكانى رېخۇلە، سىچون، ھەرەھا لە شېرپەنچەكانى كۆئەندامى ھەرس.

خۇرما دەگاتە نېكەى 73%، خورما ھەرسى شەكرى فركتۇز و گلوکوز و سوكرۇز لەخۇدەگرنى كە لەش بە ئاسانى سووديان لى وەردەگرنى، بۇيە خورما بە سەرچاويەكى دەولەمەندى وزە دادەنرېت. ھەرەھا خورما پىرۇتېن و زەيت و كانزايەكانى كالىسيۇم، سولفەر، ئاسن، پۇتاسيۇم، كۆپەر، مەنگەنېز، مەگنسىيۇم لەخۇدەگرنى كە ھەمويان بايەخى تەندروستى زۇريان ھەيە. خورما گەلنىك فېتامېن لەخۇدەگرنى وەكو فېتامېن، B1، B2، B5، B6. ئەم فېتامېنانە گرنكى تەندروستى زۇريان ھەيە لە دروستتوبونى ھېمۇگلوبېن و خۇرما سۇور و سېيەكانى

خورما Dates سەرچاويەكى دەولەمەندى رېشالى رووكيە، مرۇقى يېنگەيشتو رۇزانە بە تېكرابى 25 گرام رېشالى پېويستە. رېشالى رووھكى دوو جۇرى ھەيە، رېشالى تواو و ئەتواو، ھەر دووكيان سوودى تەندروستى تايەتيان ھەيە. جۇرى تواو كۆنترۆلى نەخۇشى شەكرە دەكات بەوھى كە ئاستى شەكرى خۇرما دادەبەزىت، ھەرەھا ئاستى كۆلىستېرۆل دادەبەزىت بەتايەتى كۆلىستېرۆلى خراب. جۇرى نەتواو تېكرابى جولى خۇراك لە رېخۇلەدا تاوودات و دۇزى قەبزی كاردەكات. رېزى كاربوھىدرات بە شېوھى شەكر لە

ئەوخۇراكانە پخۇكە ھەرسىكردىيان ئاسانە

پېويستى بۇ ھەرسىكردى پىرۇتېن، دەرنەجام كىدارى ھەرسىكردى دواوئەكەوت و خۇراكە ھەرسىكرەكە دوچارى ھەوتىبون Fermentation دەپت و كېشەي تەندروستى پەيدا دەكات. مېو، سەوزە، پاقلەمەنپەكان، دانەوئەكە ھەمويان بەئاسانى ھەرس دەكرېن و ماددەى گرنگ لە كانزا و فېتامېن و پىرۇتېن بە لەش دەبەخشن. ئەو خۇراكانەكى كە ھەرسىكردىيان ئاسانە تەندروستىيانەترن، ماددە خۇراكيەكانيان باشتر بە لەش دەبەخشن، گرنفەكانى پەيوەست بە ھەرسىكردى كەم دەكەنەو. ھەرسىكردى شووتى و كالىك لە ھەمو سەوزە و مېوھەكانى تر ئاسانترە.

دەكرېن ھەرسىكردىيان ئاسانتر دەپت، بەلام ھەرسىكردى پىرۇتېن و نېشاستە بەيەكەو لە ژەمىكدا درەنگتر و قورستر دەپت. ئەمەش لەبەر ئەوھەي كە خۇراكە پىرۇتېنپەكان بۇ ھەرسىكردىيان پېويستىيان بە دەروپەرىكى ترش Acid ھەيە، كەچى نېشاستە يان خۇراكە كاربوھىدراتپەكان پېويستىيان بە دەروپەرىكى تفت Alkaline ھەيە بۇ ھەرسىكردىيان، لەكاتى تېكەلكردىيان دەروپەرىكە تفتكە زال دەپت بەسەر ئەنزىمە ترشەكان كە

خۇراكەكان ھەمويان وەكو يەك لەھەمان كاتدا ھەرس ناكىن، ھەندىكىيان ھەرسىكردىيان ئاسانە واتە زوو بە كۆئەندامى ھەرسدا گوزەر دەكەن، ھەندىكىشيان درەنگتر ھەرس دەپن. ئەو خۇراكانەكى كە درەنگ ھەرس دەپن و بۇ ماوھەكى زۇر لەناو گەددا دەمىنەو ھەوئى دەپن يان تېكەچن و چەند ماددەپەكى ژەراوى پەيدا دەكەن، ئەمەش بارگرانى دەخاتە سەر لەش بۇ رزگارپون لەم ماددانە. ھەرسىكردى ھەر يەك لە پىرۇتېن، چەورى، كاربوھىدرات، سەوزەوات و مېوھە جىوازييان ھەيە. بەگشتى ھەرسىكردى ئەو خۇراكانە ئاسانە كە رېزىيەكى بەرزى ئار لەخۇدەگرن بە بەراوردكردى لەگەل پىرۇتېنەكان.

لايەنى خۇراكى كازو

كالۇرى وزە بە لەش دەبەخشىت. سوودە تەندروستىيە كانى خواردنى كازو برىتتىن لە: رىنگرتن لە دروستىبونى بەردى زراو، پاراستنى تەندروستى ئىسك و ددانەكان، بەھىز كىردنى ھىلە بەرگىيەكانى دژەئوكسان، پاراستنى دل و ھاتوچوچى خوین، خۇپاراستن لە تووشىبون بە نەخۇشى شەكرە، كۇنترولكىردنى فرمانى خۇرۇكە سوورەكانى خوین، كۇنترولكىردنى چالاكىي ئەزىمەكان كە زۇر پىويستىن بۇ ھەموو زىندە كارلىكە كىمىيەكانى لەش.

دژەئوكسانى ھەيە، ئەم سىفەتە بايەخىكى تەندروستى بەرزى ھەيە. كازو رىژىيەكى زۇر باشى لە كازاى كالىسيۇمىش تىدايە كە كازايەكى يەكجار گىرنگە بۇ پاراستنى پتەويى ئىسك و تەندروستى ددانەكان. ئەو قىتامىنەنى كە بە رىژىيەكى بەرز لە كازودان برىتتىن لە قىتامىنەكانى E، K، B1، B5، B6، ھەرۋەھا قىتامىنەكانى B2 و B3 و قىتامىن C بە رىژىيەكى كەمتىر. كازو وزىيەكى خۇراكى بەرز لەخۇدەگرىت بەۋەكى كە ھەر 100 گرام كازو نىزىكە 555

كازو يان كاشو Cashew چەندىن پىكھاتەى خۇراكى گىرنگى تىدايە، تەندروستى بەھىز دەكات و سەرچاۋىيەكى باشە بۇ پىرۇتتىن و ترشە چەۋرىيە يەكانىيە ناپىرەكان Monosaturated fats بەھىز خۇراكى كازو بۇ ئەمەش دەگەرپىتەۋە كە چەندىن كازاى گىرنگ لەخۇدەگرىت ۋەكو كۇپەر Copper، مەگنىسيۇم، مەنگەنىز، فۇسفۇر، زىنك، ئاسن، پۇتاسىيۇم، ھەرۋەھا كازاى سىلېنىيۇم Selenium كە سىفەتتى

خۇراكى روۋەكى . توندوتىژى كەمتىر

خۇراكىيەكان دابىن كراۋە، دەبى خۇراكى روۋەكى جۇراۋجۇر رۇژانە بخورئ بە مەرجىك كە بەرھەمە روۋەكىيەكان تەر و تازە بسن و بەجۇرئ پوختە كرابن كە بەھا خۇراكىيەكانىان لە دەست ئەدايىت. لە چەندىن لىكۇلىنەۋەدا ھاتوۋە كە خەلكانى روۋەكى توندوتىژىيان كەمتىرە لەو كەسانەكى كە زىياتر پەپرەۋەى خۇراكى ئازەللى دەكەن. ئەمەش لە بىر نەكەين كە ماددە دژەئوكسانەكانى

كاربۇھىدرات و پىرۇتتىن و چەۋرىيەۋە ھەيە، ئەمە سەرەپراى ئاۋ و ھەۋاى پاك و كازا و قىتامىنە جۇراۋجۇرەكان. بىنگومان، بەكارھىنانى برى زىياتر لە پىويست لە ھەر جۇرئەك لەم ماددە خۇراكىيەكانە لەۋانەيە كە زىانى تەندروستى بەداۋە يىت. بۇ دلىابون لەۋەكى كە پىويستى رۇژانەى مەرۇف لە ماددە

گەۋرەترىن بوۋنەۋەر لەسەر گۇى زەۋى كە جۇرئىكى دابىنەسوور بوۋە تەنبا لەسەر خۇراكى روۋەكى ژياۋە، ئىستا لە باشوۋرى كىشۋەرى ئوستراليا دا كۇمەلەى خۇراكى روۋەكى ھەيە و بۇ ھەموۋان ئاشكرا بوۋە، پىسپۇر وشارەزاىانى خۇراكى روۋەكى بەردەۋام لە لىكۇلىنەۋەدان بۇ ۋەدەستەھىنانى نوپتىر زانىارى سەبارەت بە خۇراكى روۋەكى. ئەندامانى ئەم كۇمەلەيە تەنبا ئەم خۇراكانە دەخۇن كە بەھىچ شىۋەيەك بەرھەمى ئازەللىيان تىدا نىيە، ھەموۋشىيان خاۋەن تەندروستىيەكى زۇر باش و ھاۋسەنگن. ئەم راستىيە زانستىيە سەلمىتراۋە كە لەشى مەرۇف تاكو بە ساغ و دروستى بىمىنتەۋە، بەردەۋام پىويستى بە برى تەۋاۋى

خۇراكى روۋەكى بايەخى تەندروستى فەرا مۇشەنە كراۋيان ھەيە بۇ خۇپاراستن لە نەخۇشى دل، نەخۇشى شەكرە، بەزىۋنەۋەى ئاستى كۇلىستىرۇل، ھەرۋەھا مەرۇف دەپارىژن لە تووشىبون

خۇربىردن مەترسىدارە

خۇربىردن Sunburn حالەتتىكى نەخۇشسىيە ئەنەنجامى بەرکەوتتىكى زۆر بە تىشىكى خۇرى راستەوخۇ يان مانەوۋە لە كەشى گەرم بۇ ماۋىيەكى زۆر تووشى مرۇف دەپىت ۋە ھەندىك جار ژيان دەخاتە مەترسىيەۋە ئەگەر چارەسەرىكى خېراى پزىشىكى بۇ نەكرىت. تىشىكى خۇر كاريگەرى دەكاتە سەر ھەندىك سەنتەرى مېشك كە دەكەونە نزيك ناۋچەى مل، دەرەنجام خانەكان بە خوئىن دەئاوسىن ۋە پەستانى شىلەى دەروپەريان بەرز دەپىتەۋە، بەمەشەۋە گرفت لە فرمانى دل ۋ كۆنەندامى ھەناسە ۋ گورچىلەكان پەيدا دەپىت. لەكاتى خۇربىردندا، پەلى گەرمى لەش بەرز دەپىتەۋە، رىژى نارهقەكردن زۆر زىاد دەكات ۋ لەش شىلە ۋ خوئىيەكانى سۇديۇم ۋ پۇتاسىيۇم ون دەكات، بۇيە تووشىبو دوچارى ۋشكىبونەۋىيەكى سەخت دەپىت بەتايىبەتى پىرەكان ۋ تووشىبووان

لەژىر تىشىكى راستەوخۇ خۇر، بەكارھىنانى كرىمى دژە ھەتاۋ بە رىنمايى دكتور، لەگەل زىاد خواردەۋەى شىلەمەنى ۋ زىاد خواردەنى سەۋزە ۋ مېۋە مەترسىيەكانى خۇربىردن تا راددەيەكى باش كەم دەكاتەۋە بەتايىبەتى كەمبونەۋەى سۇديۇم لە لەشدا كە دەپىتە ئەگەرى شىۋان ۋ بۇرژان ۋ گورچىلەۋىيەكى شىۋە پەركەمى ماسولكەكان ۋ لەۋانەشە كە بىتتە ھۇى لەھۇشچون، ھەرۋەھا كەمى پۇتاسىيۇمىش كاريگەرىيەكى نىگەتيف دەكاتە سەر ماسولكەكى دل ۋ ماسولكەكانى لەش ۋ فرمانەكانى مېشك.

بە نەخۇشى شەكرە ۋ بەرزبونەۋەى پەستانى خوئىن، كەمبونەۋەى شىلەى لەش راستەوخۇ كاريگەرىيەكى خراب دەكاتە سەر فرمانەكانى مېشك ۋ دل ۋ گورچىلەكان. نىشانەكانى خۇربىردن برىتتىن لە. بەرزبونەۋەى پەلى گەرمى لەش، ۋشكىبونى پىست بەگشتى، سووربونەۋەى پىستى دەموچاۋ، سووربونەۋەى چاۋەكان، ھەستكردن بە ھىلاكى، سەرئىشە، گورچىلەۋەى ماسولكەكان، پاشان سەرسووپان ۋ رشانەۋە ۋ زىادبونى لىدانەكانى دل ۋ لەھۇشچون. خۇپاراستن لە خۇربىردن ئەنجام دەدرىت بە دووركەوتنەۋە لە مانەۋە بۇ ماۋىيەكى زۆر

چۇن خۇراك

كردارى ھەرس Digestion برىتتىيە لە گۇرپىنى ئەۋ خۇراكەكى كە دەپخۇين بۇ چەند پىنكھاتوى سادەتر تاكو لەش ھەلىانمىزىت ۋ بۇ گەشە ۋ ھەموو زىندە چالاكىيەكان سووديان لىج ۋەر گرىت. كردارى ھەرس لە راستىدا ھەر لە كولاندن ۋ ئامادەكردى خۇراكەۋە دەستپىدەكات، چونكە بەم شىۋىيە شانەكانى خۇراك تىكەشكىن ۋ ھەرسكردىيان ئاسانتر دەپىت لە كۆنەندامى ھەرسىدا، دەم، دوو رۇلى سەركەكى ھەيە لە كردارى ھەرسىدا كە برىتتىن لە وردكردى خۇراك بە ددانەكان ۋ تەپركردى خۇراك، بەمچۇرە بەشيك لە كردارى ھەرسكردى خۇراك ئەنجام دەدرىت. پاشان لە گەددا دەردراۋەكان ماددەى پىرۇتىنى ۋەكو گۇشت شىدەكەنەۋە ۋ ھەرسى دەكەن، ترشى ھایدروكلورىك HCL كە لە خانەكانى گەدە دەردەدرىت جگە لەۋەى پىرۇتىن شىدەكاتەۋە، بەشى ھەرە زۇرى ئەۋ مېكرۇبانەى كە دەگەنە گەدە لەناۋيان دەبات، ھەر چەند يەك خولەك جارنىك دەركاى گەدە دەكرىتتەۋە تاكو بەشيك خۇراك بىچىتتە رىخۇلە بارىكە، لەۋىدا دەردراۋەكانى رىخۇلە بەشى ھەرە

كەمەرى گەۋرە. مەترسى تەندروستى

بارستايى لەش پتر بىت لە 30 واتە قەلەۋى، 25 - 29.9 واتە كىشى زىاد، كەمتر لە 18.5 واتە لاۋاز، 20 - 24.9 واتە كىشى دروست ۋ تەندروستىيەنە. بە مانايەكى تر، ئەگەر چىۋەى ناوقەدى يەكك گەۋرە بىت ۋ تىكرى كى بارستايى لەشى لە سنورى كىشى ئاسايدا بىت، ھىشتا مەترسى گرفتى تەندروستى لىدەكرىت. كىشە تەندروستىيەكانى پەيوەست بە ناوقەدى گەۋرە جگە لە ئالۇزىيەكانى قەلەۋى برىتتىن لە: نەخۇشى دل، پەيداۋونى بەرگرى دژى ھۇرمۇنى ئىنسىۋلىن، نەخۇشى شەكرەى جۇرى دوۋەم. ئەۋە گومانى تىدانىيە كە بە دابەزاندنى كىشى لەش ۋ پەپرەكردى رىجىمىكى خۇراكى ۋ ۋەرز لەژىر چاۋدېرى دكتوردا، پۇنانەى چىۋەى ناوقەد بچوك دەپىتەۋە، چونكە دابەشبونى چەۋرى لە لەشى پىنگەشتۋەكاندا بە پەلى يەكەم كەوتۇتە ژىر كاريگەرى ھۇرمۇنەكانەۋە، پاشان مەسەلەى زگماكى ۋ ھۇكارەكانى تر، بۇيە دەپىننى كە زىادبونىكى كەم لە كىشى لەشدا راستەوخۇ لە ناۋچەى كەرش ۋ كەمەردا دەردەكەۋىت.

ئەۋ پىاۋ ۋ نافرەتانەى كە ناوقەدىيان گەۋرەيە يان ناوقەدىيان قەلەۋە زىاتر لە خەلكانى ئاسايى روپەروۋى گرفتى تەندروستى مەترسىدار دەپنەۋە. لە لىكۆلىۋەكاندا ھاتوۋە كە ئەگەر چىۋەى ناوقەدى پىاۋ 47 گرى (نزيكەى 119 سانتىمەتر) يان پتر بىت ۋ چىۋەى ناوقەدى ئافرەتتەش 42 گرى (نزيكەى 106 سانتىمەتر) يان پتر بىت، ئەۋا دوو ئەۋەندە پتر لەۋ كەسانەى كە كىشى لەشيان ئاسايى نزيك لە مەترسى مردن كە لە ئەنجامى ئالۇزىيەكانى قەلەۋى ۋەكو نەخۇشى دل ۋ شەكرە ۋ بەرزبونەۋەى پەستانى خوئىن ۋ جەلتەۋە روودەدات. كۆبونەۋەى چەۋرى لە ناۋەراستى لەش يان لە دەۋرى كەمەر ۋ گەۋرەبونى چىۋەى ناوقەد -Waist circumfer- ence مەترسى دەخاتە سەر تەندروستى لە ھەر پۇنانەيەكى تىكرى بارستايى لەش BMI كە ۋەكو كىلىك بەكاردېت بۇ زانېنى كىشى دروستى لەش ۋ دەستىشانكردى قەلەۋى ۋ لاۋازى لەش، بۇ نمونە ئەگەر پۇنانەى تىكرى

تەندروستى

گولاش

ژمارە (۷۹۸) ۲۰۱۰/۹/۲۰

